

Latvijas nākotne – konkurētspējīga ekonomika

LPS 25. kongress
Aizkrauklē
2014. gada 30. maijā

Viela pārdomām

- ES atpaliek no citiem pasaules ekonomiskajiem reģioniem
- Latvijā esošā uzņēmējdarbības struktūra nevarēs nodrošināt pievilcīgas darbavietas
- Latvijā reģionālās politikas vājums veicina neuzticību varai un depopulāciju
- Valsts iestādes savas problēmas kompensē uz pašvaldību rēķina, plāno samazināt pašvaldību daļu kopējos nodokļu ieņēmumos

Jauni izaicinājumi

- Mūsu 23. un 24. kongresā mēs izvirzījām pamatproblēmas pēckrīzes periodam un piedāvājām risinājumus (skat. rezolūcijas)
- Nepilna gada laikā vairāki risinājumi ir guvuši papildu apstiprinājumu
- Mūsu priekšlikumi ir piedāvājums politiskajām partijām pirms Saeimas vēlēšanām rudenī

Eiropas Parlamenta vēlēšanu mācība

- Zemā līdzdalība vēlēšanās ir signāls, ka vara atsvešinās no tautas, «slimība» var attīstīties
- Viens no labākajiem risinājumiem – rīkot Eiropas Parlamenta vēlēšanas kopā ar pašvaldību vēlēšanām
- LPS jau daudzus gadus rosina šo ideju, aicinot sasaistīt budžetu un plānošanu ar politiskās atbildības ciklu

ES daudzgadu budžeta 1. mācība

- Mēs piedāvājām ieviest kvotu principu, kas ļautu katrai pašvaldībai izvēlēties savai teritorijai piemērotāko līdzekli ES kopīgo mērķu sasniegšanai
- Mūsu piedāvājums neguva pietiekamu atbalstu
- Tagad īstenojamā sistēma ir diskriminējoša pret daudzām teritorijām, ja neizveidos valsts investīciju programmu

ES daudzgadu budžeta 2. mācība

- Nekad vēl tik spilgti nav izpaudusies nesakritība starp nacionālajām un ES prioritātēm
- Piemērs – Latvijas centieni lielākus līdzekļus novirzīt autoceļiem, ko Eiropas Komisija neatbalstīja
- Skaidri pierādījies, ka nevar visu attīstību balstīt tikai uz ES fondiem, nepieciešams atsevišķi valsts investīciju fonds un no operatīvajiem līdzekļiem nodalīti attīstības līdzekļi katrai pašvaldībai

Proporcija starp nodokļiem

- Valdības makroekonomiskā stratēģija ir bīstama, jo paredz centrālo funkciju finansēšanu uz pašvaldību daļas samazinājuma rēķina
- Draudi pašvaldību budžetiem izriet no vajadzības stiprināt aizsardzību
- Draudus pašvaldību budžetiem rada centieni ieviest Veselības nodokli

Princips, ka jānosaka proporcija starp pašvaldībām piekrītošajiem nodokļiem un visiem valstī iekasētajiem nodokļiem, šajā situācijā iegūst arvien lielāku nozīmi

Finanšu izlīdzināšanas raksturojums

- Sistēmai ir trūkumi, kurus var novērst, tikai līdzsvarojot intereses un palielinot valsts budžeta dotāciju
- Latvijā ir viena no labākajām izlīdzināšanas sistēmām pasaulē:
 - Objektīvi kritēriji
 - Stimuls veicināt teritorijas attīstību
 - Vienkāršība
 - Stabilitāte pret krīzēm un ārējā tirgus svārstībām
 - Pamats attīstītākajai sarunu sistēmai pasaulē

Finanšu izlīdzināšanas attīstības principi

- Saglabāt pašvaldībām nodokļus, kas veido lielāko ienākumu daļu un ko neviens nevar atņemt
- Nepieļaut situāciju, ka proporcija starp valstij piekrītošajiem nodokļiem un pašvaldībai piekrītošajiem nodokļiem tiek pakļauta politiskajai konjunktūrai
- Jautājumu par solidaritātes pakāpes izmaiņām (palielināt vai samazināt atskaitījumu līmeni fondā) lemt atklāti, izskaidrojot visas izrietošās sekas

Galvenie riska faktori

- Atdodot arvien vairāk kompetenču ES, valdība un Saeima kļūst par nenozīmīgām skrūvītēm lielā mehānismā
- Rodas vilinājums nedarīt savu, centrālajai varai raksturīgo darbu, bet arvien vairāk nepamatoti iejaukties pašvaldību darbā
- Pamatojums normatīvismam tiek rasts, vicinot «vienlīdzības» karogu

Novājināt var šķeļot

- Šķelšanas paņēmieni:
 - Samazināt finansējumu un vainu no valdības «pārlikt» uz pašvaldībām
 - Diskriminēt daļu pašvaldību, izslēdzot tajās investīciju iespējas un atsakoties no valsts iestāžu izvietojuma reģionos
 - Koncentrējot izglītības, veselības un sociālos pakalpojumus
 - Sadalot «vienmērīgāk» pašvaldību finanses
- Gudrība: spēt tomēr vienoties par kopīgām interesēm, rast kompromisus LPS iekšienē

Pēckrīzes darbi

- Paplašināt pašvaldību iespējas veicināt uzņēmējdarbību
- Paplašināt tiešu līdzdalību uzņēmējdarbībā, ja tas veicina strukturālas reformas un darbaspēka resursu attīstību
- Atjaunot patstāvīgu atalgojuma sistēmu
- Atcelt atklātās amatpersonu vēlēšanas
- Konstruktīvus, nevis destabilizējošus referendumus

Jaunās vadlīnijas

- Saglabājam uzstādījumus, kas nav novecojuši kopš 1995. gada, bet mazāk aktuālo vai izpildīto dzēšam
- Pievienojam aktualitātes, kas izriet:
 - No krīzes mācībām
 - No reformu attīstības
 - No mērķa mazināt normatīvismu un veidot mazu, efektīvu pārvaldi
 - No nepieciešamības ieviest vienotu atbildības, vēlēšanu un budžeta ciklu

Aicinājums politiskajām partijām

- Iekļaut programmās uz Saeimas vēlēšanām
 - Noteikt vienotu vēlēšanu ciklu pašvaldībām un Eiropas Parlamentam
 - Teritoriju diskriminācijas aizlieguma principu
 - Nacionālo investīciju programmu ar kvotu katrai pašvaldībai
 - Ekonomikas veicināšanu, nevis taupīšanu un pieaugošus ieņēmumus kā papildu ienākumu avotu
 - LPS 23. un 24. kongresa uzstādījumus par vietējo demokrātiju, ceļiem, uzņēmējdarbības veicināšanu un finanšu izlīdzināšanu

Veicināsim stratēģisko vadīšanu

- Norvēģijas projekts dod mums iespēju
- Veidosim sadarbības tīklus kā līdzekli vietējo inovatīvo ideju radīšanai un izvērtēšanai
- Veidosim salīdzināmo datubāzi kā līdzekli panākumu vai neveiksmju mērīšanai
- Palīdzēsim katrai pašvaldībai izvēlēties piemērotu budžeta un attīstības vadības formu

Mūsu izvēle krustcelēs – aktīva strukturālo pārmaiņu veicināšana!

Paldies par uzmanību!